

Michelle Vrolijk Nieuwsbrief - april 2025

Urineverlies bij de teef wordt regelmatig door eigenaren als een gedragsprobleem gezien, of als 'dominant'/ ongehoorzaam, in plaats van een mogelijk medisch probleem. Of men denkt dat er niets aan te doen is. Om deze reden heb ik dierenarts Evelien van der Waa gevraagd om een artikel te schrijven over **urine incontinentie bij de teef na castratie**, samen met o.a. de mogelijkheden van homeopathie.

Evelien aan het woord:

20% VAN DE TEVEN

Urine incontinentie bij teven, na castratie, ten gevolge van een minder goed werkende sluitspier van de blaas, komt voor bij 20% van de teven. Bepaalde rassen zijn hier extra gevoelig voor, maar in het algemeen treedt het op bij de grotere hondenrassen. De kans op urineverlies is groter als de castratie plaatsvindt voor de eerste loopsheid. En als dieren ouder worden, neemt de kans op urine lekken ook toe.

HOOFDORZAAK

De hoofdoorzaak voor het ontstaan van urineverlies na castratie, is het wegvallen van het geslachtshormoon oestrogeen door de castratie. De klachten kunnen direct na de castratie optreden, maar ook jaren later.

NEUROLOGISCHE EN/OF INTERNISTISCHE AFWIJKINGEN

Als de klachten pas jaren later beginnen, zie je dat vaak ook neurologische afwijkingen in het laatste deel van de wervelkolom (rug) meespelen. Chiropractie en/of acupunctuur kunnen daarbij heel goed helpen. Ook internistische afwijkingen waarbij meer urinevorming optreedt, zoals bij suikerziekte of nierfalen, kunnen zorgen voor meer urine aanmaak en daardoor ook meer urineverlies. Cushing kan ook een rol spelen (meer drinken, meer plassen).

REGULIERE MEDICATIE

Er zijn verschillende reguliere medicijnen die succesvol kunnen worden ingezet bij urineverlies na castratie bij honden. De meest bekende medicijnen zijn **Enurace**, **Propalin** en **Incurin**. Door het gebruik van deze medicijnen verbetert de functie van de sluitspier en stopt het urineverlies. Deze medicatie moet in het algemeen wel levenslang gegeven worden.

Enurace

Het middel Enurace bevat de werkzame stof efedrine. De efedrine zorgt voor een samentrekken (contractie) van de binnenste (interne) plasbuis (urethrale) kringspieren en een ontspanning van de blaasspiers. Dit effect ontstaat door de stimulatie van bepaalde receptoren (adrenerge receptoren) en bootst het effect na van stimulatie van het sympathische deel van het zenuwstelsel (sympathico-mimetisch effect). Efedrine wordt snel geabsorbeerd in het lichaam en de biologische beschikbaarheid is hoog.

Net als alle reguliere medicatie kan Enurace ook voor bijwerkingen zorgen, omdat dezelfde receptoren in andere delen van het lichaam ook gestimuleerd worden.

Mogelijke bijwerkingen Enurace

In het geval van efedrine zijn dat receptoren in het bloedvat systeem wat kan leiden tot aandoeningen aan het hart en de bloedvaten (tachycardie, atriumfibrillatie, stimulatie van de hartactiviteit, vasoconstrictie).

In het **zenuwstelsel**, wat kan leiden tot stimulatie van het centrale zenuwstelsel, leidende tot slapeloosheid, opwinding, angst en trillingen van de spieren (spiertremoren), hijgen en verwijding van de pupillen (mydriasis). **Luchtwegen** wat kan leiden tot verwijding van de luchtwegen (bronchi) door ontspanning van de spieren die deze omgeven (bronchodilatatie) en vermindering van de slijmvorming in de longen (respiratoire slijmvliezen). De **blaas en darmen** wat kan leiden tot een blaasontsteking (cystitis). Vermindering in de bewegingen (motiliteit) en spierspanning (tonus) in de darmwand.

Belangrijk om, als er bijwerkingen optreden, direct contact op te nemen met de voorschrijvend dierenarts. Als je de medicatie stopt, verdwijnen ook de bijwerkingen. Soms kan een medicijn daarna, wel in een lagere dosis gegeven worden of werkt één van de andere medicijnen beter zonder bijwerkingen of kan homeopathie een optie zijn.

Propalin

Het middel Propalin bevat Fenyl-propanol-amine. Ook dit is net als Enurace een sympathico-mimetisch middel. Het klinisch effect van fenylpropanolamine bij urine-incontinentie is gebaseerd op zijn stimulerend effect op alfa-adrenerge receptoren. Dit leidt tot een verhoging in en een stabilisatie van de sluitingsdruk van de plasbuis (urethra), welke voornamelijk wordt aangestuurd door adrenerge zenuwen.

Mogelijke bijwerkingen Propalin

Door de werking op de adrenerge receptoren kent Propalin ook vergelijkbare bijwerkingen als Enurace: waarvan de meeste resulteren in overmatige stimulatie van het sympathische zenuwstelsel (bijv. effecten op de hartfrequentie en bloeddruk). Zo nu en dan werden duizeligheid en rusteloosheid gemeld. In zeer zeldzame gevallen kan hypersensitiviteit optreden. Bij sommige honden werd dunne ontlasting, waterige diarree, een verminderde eetlust, aritmie en collaps gemeld na de behandeling met fenylpropanolamine.

Ook voor dit middel geldt: bij bijwerkingen stop met geven en neem contact op met de voorschrijvend dierenarts.

Incurin

Het middel Incurin bevat oestriol. Je voegt dan eigenlijk een synthetische vervanger toe van het normale oestrogeen, dat is weggefallen door de castratie.

Mogelijke bijwerkingen Incurin

Bijwerkingen kunnen zijn milde oestrogene effecten, zoals een gezwollen vulva, gezwollen melkklieren en/of aantrekkelijkheid voor reuen. Ook is braken waargenomen. Deze effecten zijn omkeerbaar na verlaging van de dosis. Verder werden bij sommige honden symptomen van misselijkheid waargenomen. In zeldzame gevallen traden vaginale bloedingen op en ontstonden er kale plekken in de vacht.

En ook voor dit middel geldt: bij bijwerkingen stop met geven en neem contact op met de voorschrijvend dierenarts.

De volgende tekst en afbeelding zijn overgenomen van de website www.huisdierenacademy.nl van dierenarts Wietske Scholten. Hierin legt zij heel duidelijk de zenuwvoorziening van de blaas uit.

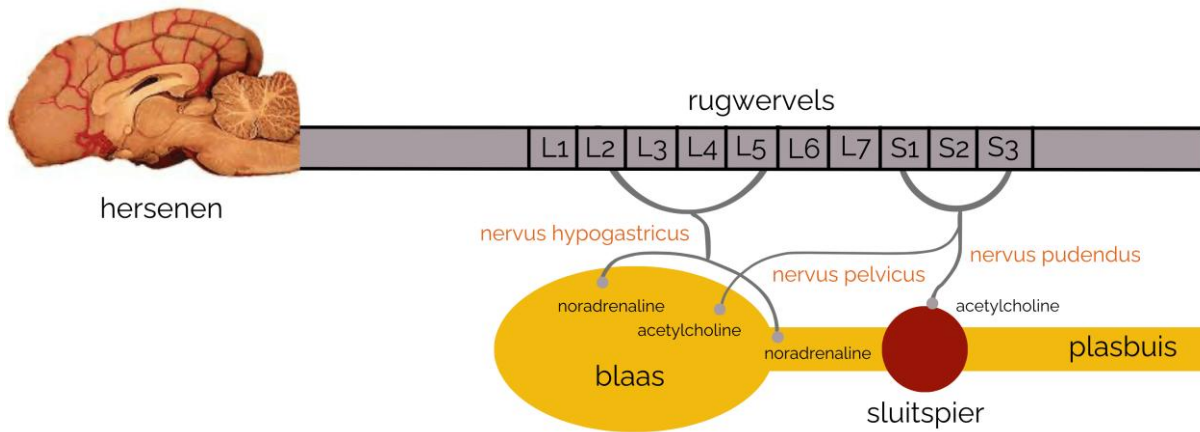
"Bouw van de blaas

Om te begrijpen waar het mis gaat bij incontinentie is het handig om de bouw van de blaas en blaaszenuwen te begrijpen. De blaas wordt aangestuurd met behulp van drie zenuwen:

- De **nervus hypogastricus** is belangrijk bij het ontspannen van de blaas en loopt tussen de 2e-5e lumbalewervel (L2-L5) naar de blaas. Door deze zenuw te gebruiken kan de hond zijn/haar urine ophouden.
- De **nervus pelvicus** is belangrijk bij het aanspannen van de blaas & ontspannen van de plasbuis en loopt tussen de 1e en 3e sacraalwervel (S1-S3). Door deze zenuw te gebruiken kan de hond plassen.
- De **nervus pudendus** helpt bij het aanspannen van de plasbuis en anus en loopt tussen de sacraalwervels (einde wervelkolom/rug) en de anus/sluitspier.

Bepaalde **rassen** hebben meer last van incontinentie. Dit zijn vooral de grote hondenrassen, zoals de Old English Bulldog, Dobermann, Rottweiler, Weimaraner, Springer Spaniël, Pinscher, Boxer, Bouvier des Flandres, Giant Schnauzer en de Ierse setter.

Daarnaast zijn **teven** gevoeliger voor het ontwikkelen van incontinentie en vooral als zij voor de eerste loopsheid gesteriliseerd zijn. Tot slot is **overgewicht** een risicofactor voor het ontwikkelen van incontinentie.

Figuur 1: De aansturing van de plasbuis en blaas vindt plaats via drie zenuwen (nervus pudendus, pelvicus en hypogastricus). Rugproblemen of een zwakke sluitspier kunnen dan ook voor incontinentie zorgen.”

MOGELIJKHEDEN VAN HOMEOPATHIE

Sommige eigenaren willen voor hun hond liever geen gebruik maken van reguliere medicatie in het geval van urineverlies na castratie. Zeker in een beginstadium is het goed mogelijk om te kijken naar alternatieve mogelijkheden zoals acupunctuur (stimulatie van energiebanen), chiropractie (correctie stand wervels en daardoor zenuwwerking verbeteren), homeopathie (op energetisch niveau beïnvloeden zenuwwerking) of een combinatie van twee of drie van deze therapieën.

EEN AANTAL HOMEOPATHISCHE MIDDELEN

In de homeopathie zijn er een aantal homeopathische middelen die ik regelmatig met succes inzet bij urineverlies bij teven na castratie. Dat zijn: Pulsatilla pratensis en Sepia. Beide zijn homeopathische middelen die een sterke affiniteit hebben met vrouwelijke dieren en met klachten die met vrouwelijke hormonen te maken hebben.

VERSCHILLEN IN KARAKTER

Er zijn echter ook hele grote verschillen in karakter tussen beide middelen. Pulsatilla dieren zijn heel lief en aanhankelijk en erg op de eigenaar gericht. Dit in tegenstelling tot Sepia dieren die behoorlijk pittig zijn en onaangenaam kunnen doen. Van Sepia is bijvoorbeeld ook bekend dat ze onaardig kunnen doen tegen hun eigen nageslacht.

HOMEOPATHIE SUCCESVOL INZETTEN

Wil je succesvol een homeopathisch middel inzetten voor deze klacht, dan is het belangrijk dat er op klassiek homeopathische wijze en keuze wordt gemaakt voor een middel dat past bij de klacht (in dit geval urineverlies), maar ook bij de rest van het dier (karakter en andere eigenschappen). Er is dus niet één middel dat bij alle dieren helpt bij dezelfde klacht. Je moet echt een individuele keuze maken.

Homeopathie kan sommige dieren jaren helpen bij deze klacht, maar er zijn ook dieren waarbij het op een gegeven moment niet meer genoeg helpt en toch reguliere medicatie nodig is of ondersteuning vanuit acupunctuur en/of chiropractie.

Nu volgt een voorbeeld casus van een hond die ik succesvol behandeld heb voor urineverlies met het middel Pulsatilla pratensis.

CASUS PLEUN

Pleun is een Vizsla teefje, gesteriliseerd, van 4 jaar oud als ik haar zie. De eigenaar komt via de email met de volgende vraag bij mij:

“Ik heb een vraag over mijn Vizsla teefje van bijna 4 jaar oud. De dierenarts heeft geconstateerd dat ze incontinent is en daar krijgt ze druppels voor: Propalin. Ze helpen goed, mijn hond laat geen urine meer lopen als ze ligt. Maar haar gedrag is wel veranderd. Ze lijkt wat angstiger, speelt niet meer met andere honden en haar eetlust is verdwenen. Ik krijg haar wel aan het eten door lekkere bouillon te trekken en over haar voer te doen.

Mijn vraag is de volgende: ze is nog erg jong en misschien moet ze dit medicijn levenslang slikken. Ik vraag me af of er geen homeopathisch middel is waar ze ook mee geholpen is en waar minder bijverschijnselen van zijn. Heeft het zin om een keer bij u langs te komen voor een consult?”

Foto: Pleun

De dag na het eerste mailcontact heeft de eigenaresse op eigen initiatief even geen Propalin gegeven en toen speelde Pleun meteen leuk met andere honden, maar verloor ook meteen weer druppels in huis. Ik zie Pleun 10 dagen later voor een uitgebreid homeopathisch consult op de praktijk.

Verhaal van Pleun

Pleun is als pup van krap 7 weken oud bij de eigenaresse gekomen. Er was toen al een oudere Vizsla van 12 jaar in huis. Er is niets bekend over de nest periode bij de fokker. Het was geen officiële fokker, maar een paardenbedrijf met af en toe een nestje. Ze hadden de moederhond als huishond. De vaderhond was ook een Vizsla. Eenmaal in huis bij de eigenaresse wilde Pleun graag contact met de oudere Vizsla en die was heel lief voor haar. De eerste nacht hebben ze Pleun met de oude hond samen in de bench *) gedaan, maar de oude hond was geen bench gewend. De tweede nacht hebben ze Pleun wel in de bench gedaan en de oude hond ernaast gelegd. En dat ging prima.

Pleun was erg gericht op de oude hond welke 6 maanden geleden was overleden wanneer ik Pleun zie. De oude hond was voorheen altijd de baas, maar werd op het laatst dement. Pleun had dat door. Ze daagde de oude hond nog steeds uit om te spelen.

Ze hebben de oude hond thuis inlaten slapen en Pleun heeft dat kunnen zien en afscheid kunnen nemen. Ze liep langs de mand en toen was het klaar. Ze is toen wel wat ander gedrag gaan vertonen. Ze ging altijd al in haar mand onder een dekentje liggen, maar vanaf toen wilde ze echt goed ingestopt worden. Ook nu nog gaat ze voor haar mand zitten en piepen dat ze een dekentje wil. Als het niet goed zit komt ze weer uit haar mand en moet het opnieuw.

*) Note van Michelle: ik raad bijna altijd het gebruik van een gesloten bench af, zie o.a. pagina 71 van: <https://michellevrolijk.nl/EboekGH2025.pdf>

Foto: niet Pleun

Zindelijkheid Pleun

Pleun was snel en makkelijk zindelijk. Gaf het goed aan als ze naar buiten moest. Als pup was ze erg gericht op de oude hond en minder op de baas. Ze had een heel ander karakter dan de oude hond: heel aanwezig, bijten en springen als pup. Was als pup wel "dominant": ging overal liggen op de bank en op de stoel. Wat niet mocht, maar wat de oude hond ook deed. Heeft ook liggen knagen aan de kast. Had toen veel behoefte aan kauw producten. Wilde graag met de oude hond spelen. Was wel snel afgeleid. Vond andere mensen ook heel leuk. In de spreekkamer kan ik haar aaien en knuffelen.

Meer over Pleun

Voorheen was Pleun veel meer gericht op de andere hond in huis en minder op de eigenaar. Na het overlijden van de oude hond doet Pleun meer met de eigenaar. Ze vindt het leuk en lijkt trots te zijn als dingen goed gaan.

Als een andere hond naar haar toekomt gaat ze meteen liggen, met name als het 2 honden tegelijk zijn. De zus van de eigenaresse heeft een labrador en daar is ze dikke maatjes mee: samen rennen. Met kleine hondjes en pups heeft ze niets. Vuurwerk vindt ze spannend: staart laag en niet willen lopen. De oude hond was ook bang voor vuurwerk. Ze is heel alert op dingen in de lucht o.a. volle maan. Meegaan met de auto geeft opwinding: ze wil graag mee, maar gaat dan even aan haar poot bijten. Eenmaal in de auto gaat ze rustig liggen. Vindt het leuk om vogels op te jagen.

Loopsheid Pleun

De eerste loopsheid op 10 maanden leeftijd met veel bloedverlies. Niet schijnzwanger geweest. Zes maanden later weer loops met hetzelfde beeld. Daarna via laparoscopie gecastreerd. Dat verliep allemaal prima.

Urineverlies Pleun

Het urineverlies is 3 à 4 maanden geleden begonnen (ongeveer 2 jaar na de castratie) Ze vonden een plasje op de grond na opstaan van haar kleedje. Terwijl ze net was uit geweest. Daarna vonden ze vaker plasjes in huis en op kleedjes. Soms lijkt het urineverlies wat minder. Vanochtend voor het eerst gal spugen, voorheen nooit. Ook nadruppelen na uitlaten en druppels verliezen in huis.

Advies dierenarts Pleun

De dierenarts schreef Propalin voor. Pleun had een snelle reactie op de Propalin: na 1 week geen urineverlies meer, maar ook slecht eten en ander gedrag naar andere honden, meer in de mand liggen en zielig kijken. Omdat het zo goed ging met het urineverlies is er via de eigen dierenarts geprobeerd om, na 3 weken, de dosering van de Propalin te verlagen in verband met de bijwerkingen, maar toen ging het meteen weer mis, wat urineverlies betreft.

Homeopathisch middel voor Pleun

Na het hele verhaal heb ik voor Pleun het homeopathische middel Pulsatilla gekozen, in een hoge sterkte. Het middel past bij hele vriendelijke, zachtaardige dieren en hormonale klachten. De eigenaar geeft haar 1 x 2 korrels en een week later heeft ze nog maar 1x gedruppeld. Ook is de oude Pleun weer terug: eet goed, speelt met de bal en is tierig in plaats van down. Mijn advies is dan om de Pulsatilla te herhalen als het nodig is, in principe 1 x per maand.

Pleun een maand later

Een maand later wordt het herhaald, omdat Pleun toch weer wat druppels verliest. De keer daarna moet het middel al na twee weken herhaald worden, omdat het uitgewerkt lijkt. Ik ga dan over op een hogere sterkte van de Pulsatilla. Hiervan duurt het een paar dagen voordat er een duidelijk effect is, maar daarna gaat het goed. Ze krijgt de korrels 1 x per maand.

Pleun een half jaar later

Een half jaar later bestelt de eigenaar nog een keer nieuwe korrels . Pleun verliest af en toe een paar druppels urine, maar de eigenaresse heeft toch het idee dat de Pulsatilla nog steeds goed werkt.

Foto: Evelien van der Waa met Tika

MEER WETEN OVER DE MOGELIJKHEDEN VAN HOMEOPATHIE?

Ben je na het lezen van dit verhaal nieuwsgierig of homeopathie misschien voor jouw hond ook zinvol kan zijn? Neem dan een kijkje op mijn website www.homeopathischdierenarts.nl of neem persoonlijk contact op per telefoon 030 – 220 33 96 of email: info@homeopathischdierenarts.nl

Evelien van der Waa, homeopathisch werkend dierenarts in Houten (Utrecht)

Veel dank aan Evelien voor deze mooie bijdrage!

Met hartelijke groet en tot de volgende nieuwsbrief!
Michelle